

Metsänomistajat

Selvitys aloittamisavustusta saaneiden tilojen omistajanvaihdoksen onnistumisesta ja tulevaisuuden suunnitelmista

Heikkinen Anne-Mari, MTK Pohjois-Savo

Selvityksen lähtökohdat

Aloittamisavustusta saaneille pohjoissavolaisille tiloille (n. 247) lähetettiin ensimmäinen webropol-kysely keväällä 2017

Täydennettiin haastatteluilla syksyllä 2017

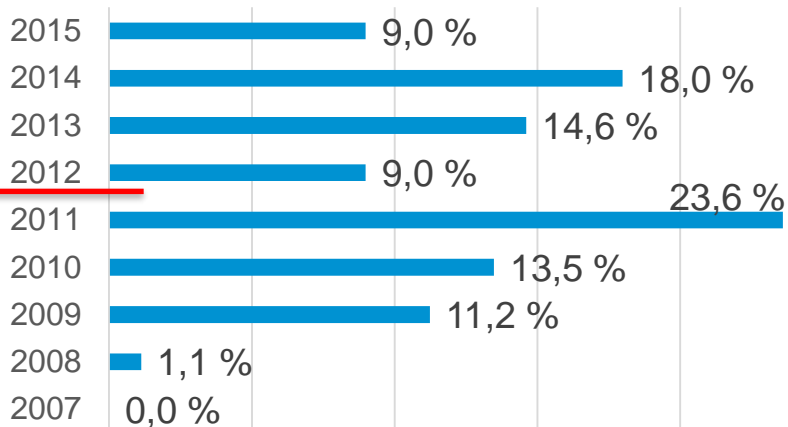
Kohderyhmä sai aloittamisavustusta vuosina 2007- 2015

Toteuttajina Anne-Mari Heikkinen (MTK-Pohjois-Savo ja Viivi Turunen (OAMK, agrologiopiskelija), josta toteutui myös opinnäytetyö

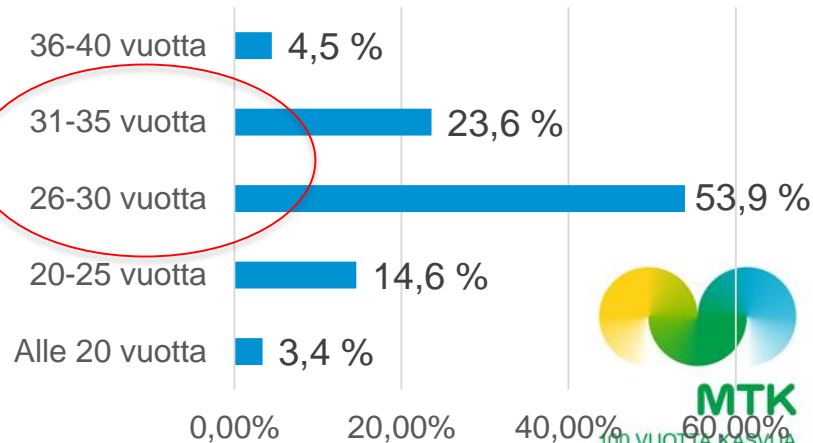

Vastanneet

Minä vuonna olet aloittanut tilanpidon? n 89

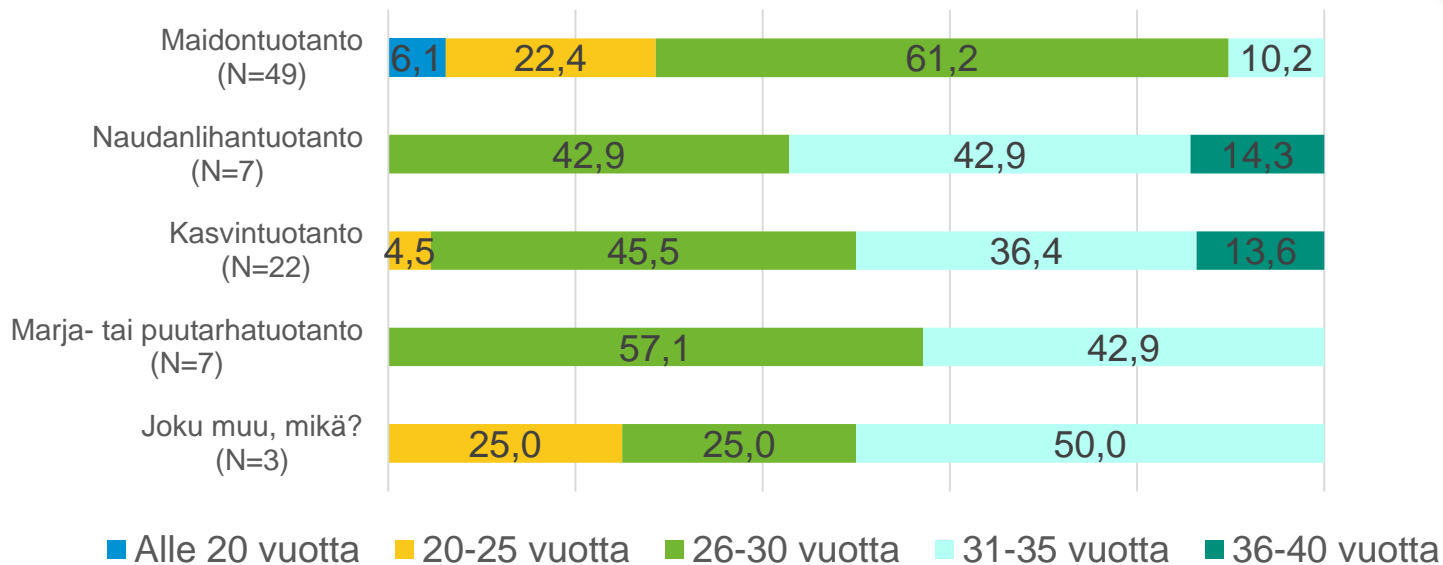

Minkä ikäisenä aloitit tilanpidon? n 89

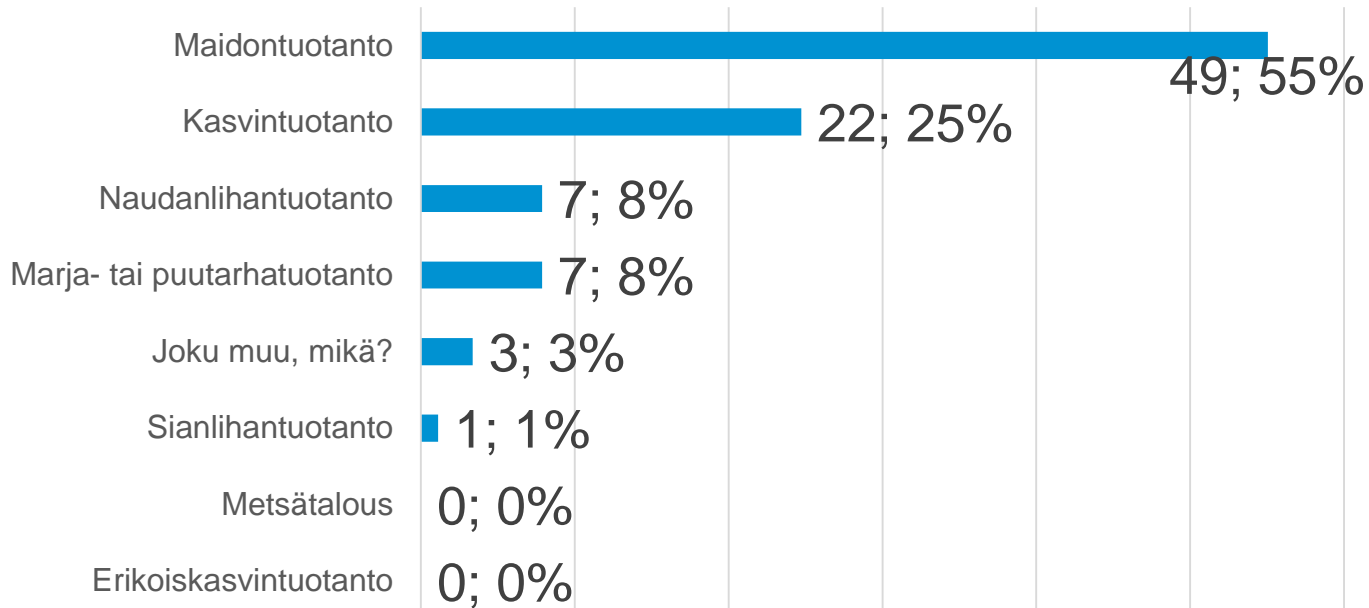

Vastaajien ikä tilanpidon aloittamisvaiheessa, % jakaantuminen ^{n 89}

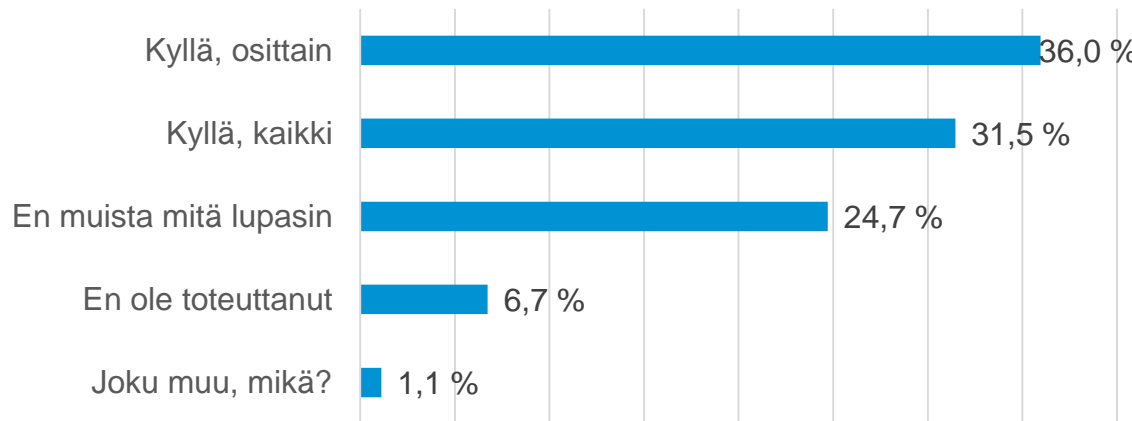

Vastaaja tilan nykyinen päätuotantosuunta, kpl, % n 89

Aloittamisavustuksessa luvatut kehittämistoimet

Oletko toteuttanut suunnitelmassa aiotut asiat? n 89

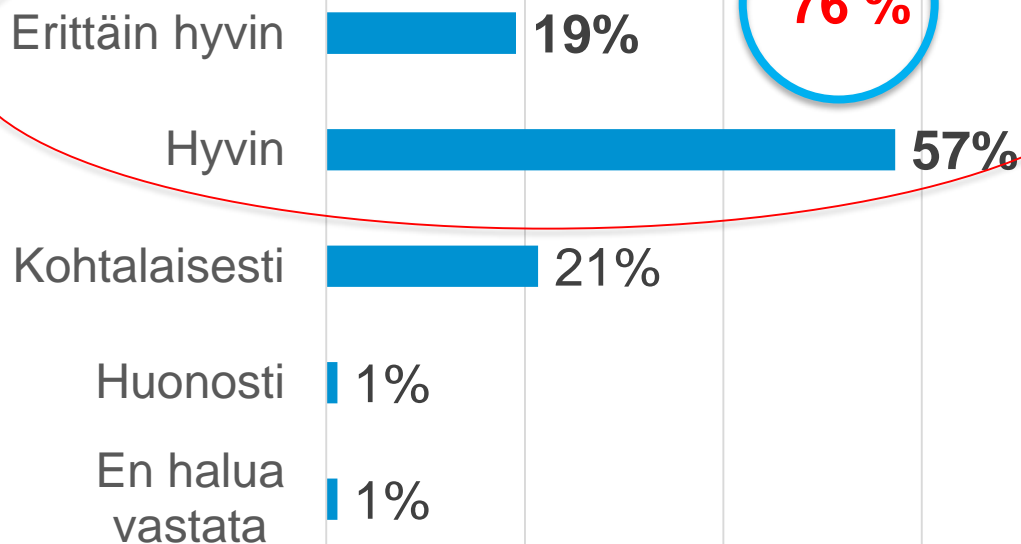
Tuotantosuunta, n 89	Kyllä kaikki tai osittain, %	En muista mitä lupasin, %
Maito	65	29
Nauta	71	14
Kasvi	59	32
Marja ja puutarha	100	0
Muut	100	0

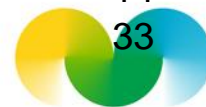
MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten omistajanvaihdos mielestäsi onnistui tilallasi? n 89

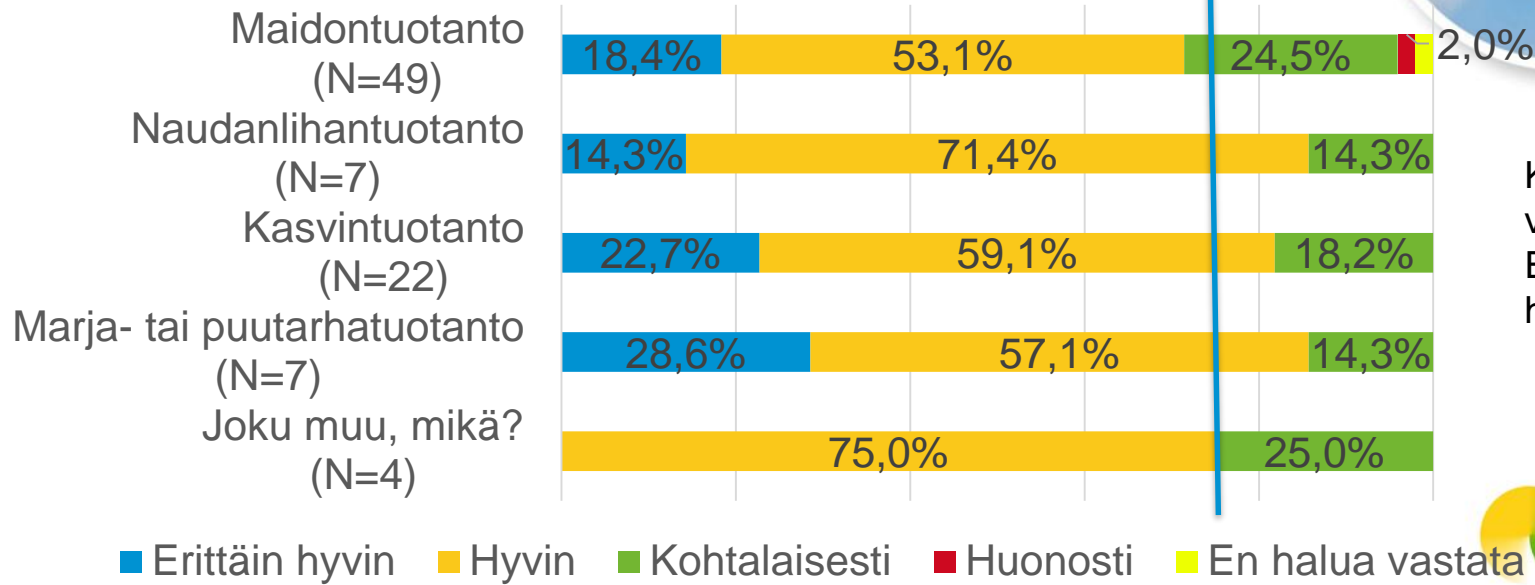
Tuotanto-suunta n 89	Erittäin hyvin, %	Hyvin, %	Kohtalaisesti, %	Huonosti, %
Maito	18	53	25	2
Nauta	14	71	14	0
Sika	0	100	0	0
Kasvi	23	59	18	0
Marja ja puutarha	29	57	14	0
Muut	0	67	33	0

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Omistajanvaihdoksen onnistuminen tuotantosunnittain, n. 89

Kaikki vastaajat:
Erittäin hyvin-
hyvin 76 %

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Omistajavaihdoksen onnistuminen loi paremman lähtökohdan jatkamiselle

Onnistunut omistajanvaihdos loi paremmat mahdollisuudet kehittämislle jatkossa; velka, tilanolosuhteet, korjausvelka => vaihdoshetkellä tikissä olevalla tilalla helpompi jatkaa

Asumisjärjestelyjen etukäteen suunnittelu; jatkajat halusivat luopujien asuvan kauempana

Jatkajilla intoa kehittää tilaa => **oikeita asioita omista lähtökohdista tuotantoa, olosuhteita, peltoa, eläimiä...**

=> Heidän pitäisi antaa jatkossakin kehittää (luopujien asenne)

Miten spv onnistui, maitotilat

millaisista lähtökohdista aloitit tilanpidon?

Erittäin hyvin

71%

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Tila oli hyvässä kunnossa

Pellot ja rakennukset sekä karja hyvässä kunnossa

Terveys ja työvoimakysymykset kunnossa, spv-neuvonta hyvää

Ostettiin velaton tila, kehitys hieman hyytynyt

Osin haastavista (pellot huonossa kunnossa, pieniä ja hajallaan, koneet huonot), rakennukset huonossa kunnossa

Haasteita aikatauluissa ja neuvonnassa

Edellisen sukupolven tilalle asumaan jääminen oli virhe!

Pidätyksiä tilakaupassa

Keskusteluyhteys puuttui, välit luopujien kanssa huonot

Miten spv onnistui, naudanliha

Erittäin hyvin

86 %

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Itse työt tuttuja

Haasteita kirjanpidossa yms.

”Tarkan euron vaihdokset”

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten vaihdos sujui, kasvitilat 82 % hyvin

Erittäin hyvin

82 %

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Paluumuuttaja maalle tilanpitäjäksi

Hyvät lähtökodot, vanhemmat pitäneet huolta tilasta

Hyvä spv-neuvonta

Nuoren viljelijän avustus mahdollisti vaihdoksen

Kylmästä tilasta aloitus => haasteita

Tuotannonsuunnan muutos aikaistui terveystyistä

Muuten hyvin, tuotteiden hinta alhainen

Tulevaisuus mietityttää, näin jälkikäteen pohdittuna

Yksityiselämän harmit hankaloitti

Asumisjärjestelyt haasteelliset; edellinen sukupolvi samassa

Haasteita neuvonnan kanssa henkilövaihdoksen vuoksi

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten vaihdos sujui, marja- ja puutarhatilat 88 % hyvin

Erittäin hyvin

88 %

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Paluumuuttaja muista töistä

Aloittamisavustus tarpeeseen

Tilalla paljon investointivelkaa aloittaessa

Tuotantosuunnan vaihdos SPV:n yhteydessä toi haasteita

Neuvonta ja spv-hanke helpottivat

Hyvää tiedonvaihtoa vanhemmilta

Perhesuhteet haasteelliset = avoimmuutta olisi pitänyt olla enemmän

100 VUOTTA KASVUA

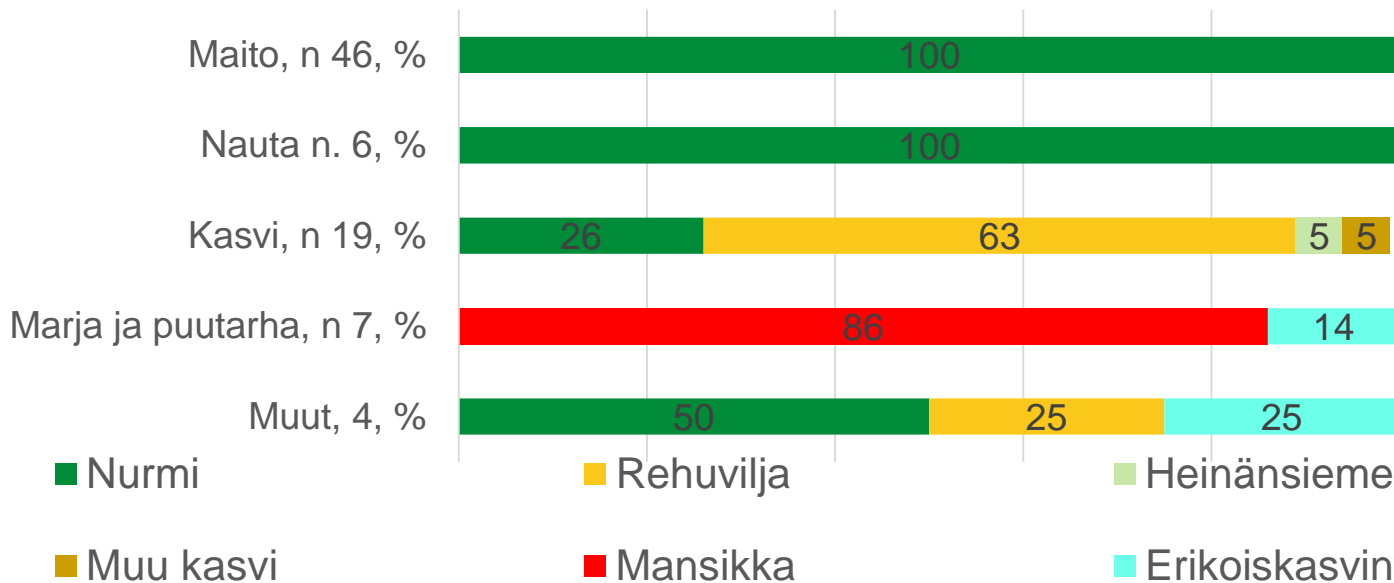
Miten spv onnistui, avoin vastaus, muut tuotantosunnat

Kaksijakoista:

- Hyppäys toimivan tilan kelkkaan; Vanhat asiakassuhteet jne..
- Jäähdyttelevä tila tai muuten huonokuntoinen tila
- Investointeja on jouduttu tekemään

Tilan nykyinen päätuotantokasvi, %, n 75

■ Nurmi

■ Muu kasvi

■ Rehuvilja

■ Mansikka

■ Heinäsiementuotanto

■ Erikoiskasvintuotanto

MTK

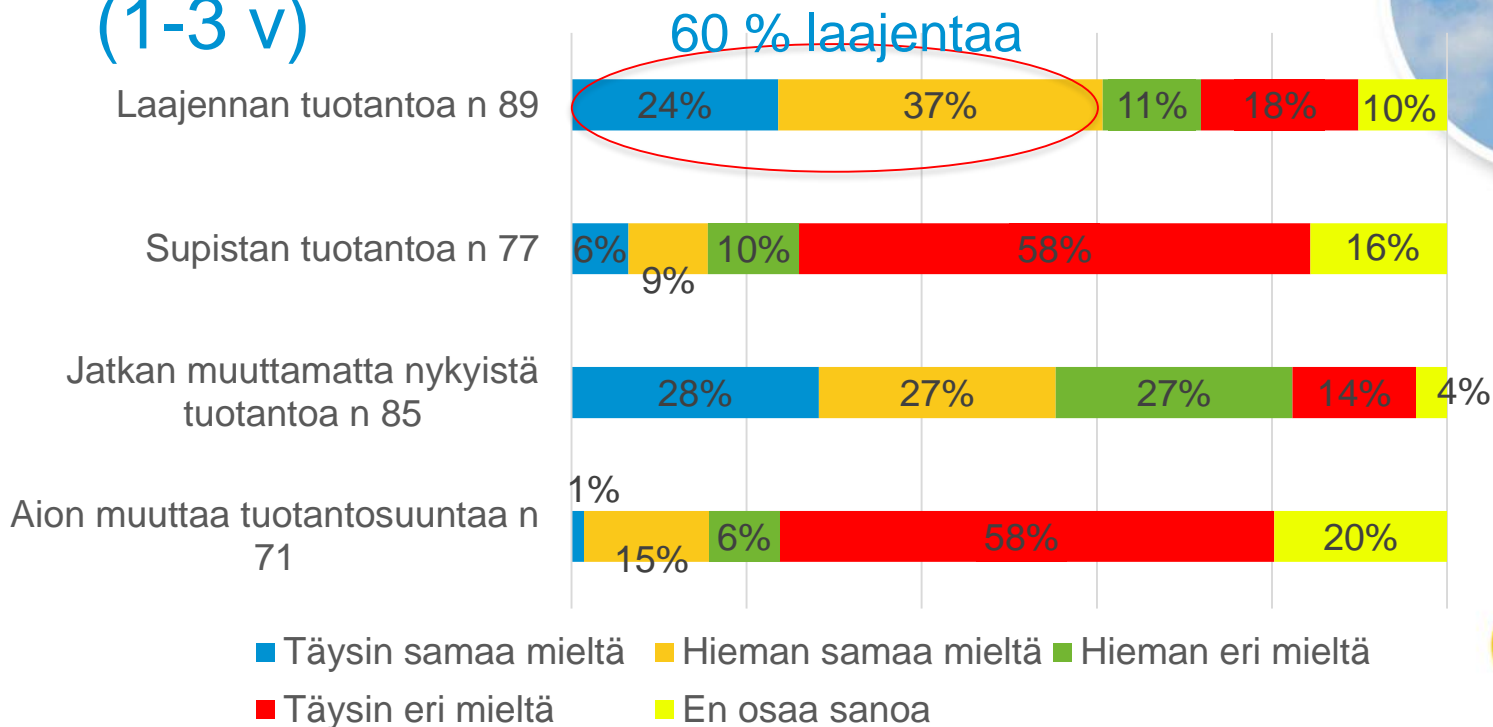
100 VUOTTA KASVUA

Millaisia vastaajatilat olivat

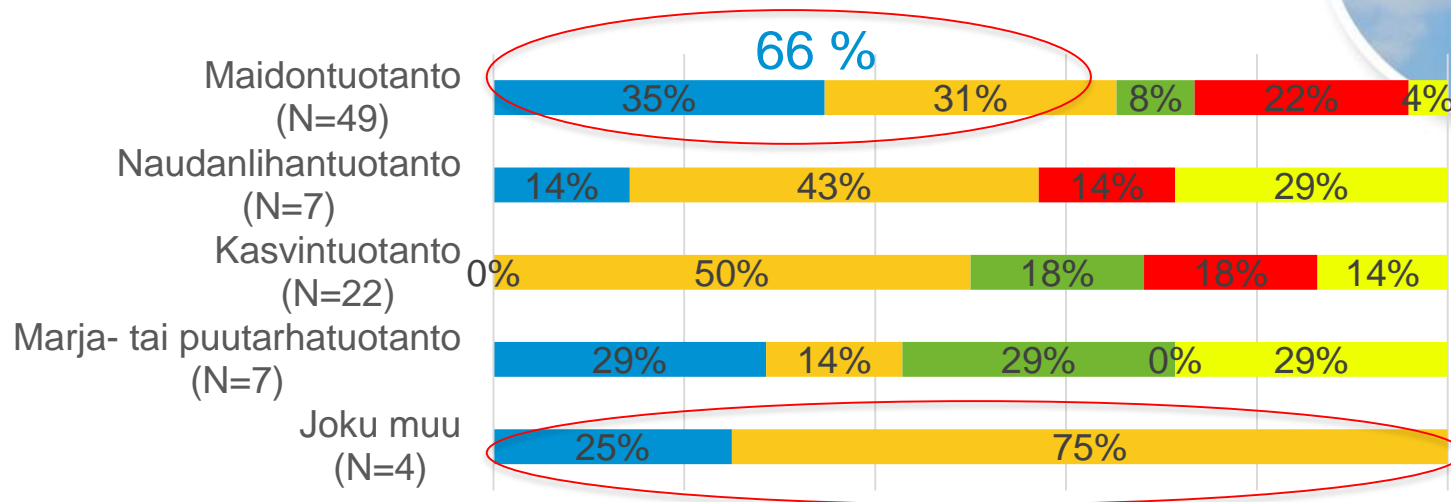
Peltoala	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani
Maitotilat; ha	26	260	91	76
Naudanlihatilat, ha	48	105	76	75
Kasvintuotantotilat, ha	20	540	87	56
Marjatilat, ha	8	60	26	22

Mitkä ovat tilasi lähiajan suunnitelmat (1-3 v)

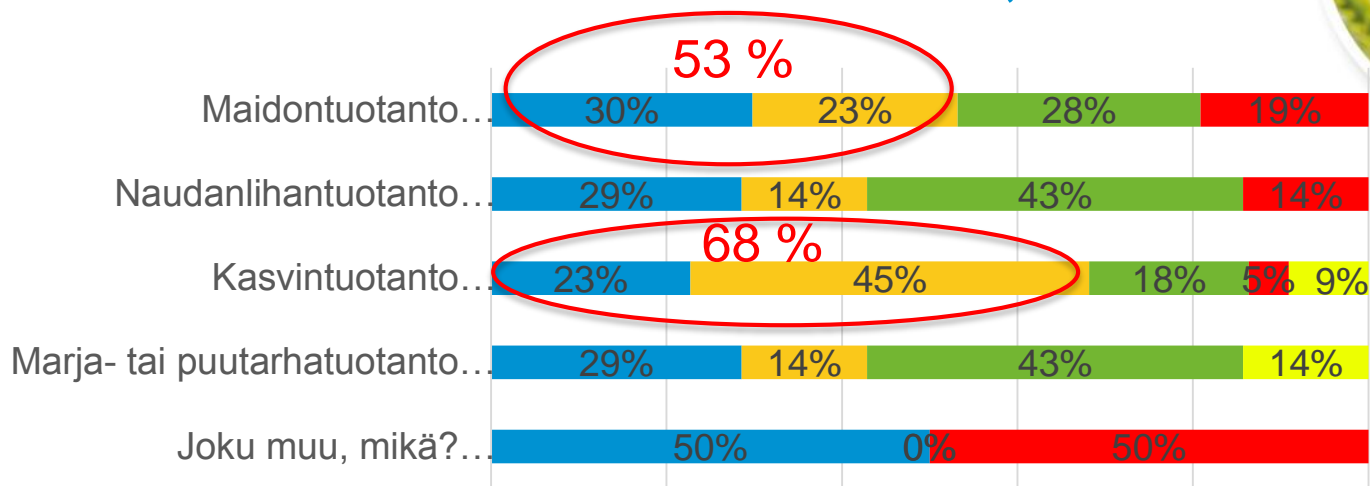
Laajennan tuotantoa, n. 89 (pakotettu vastaamaan)

- Täysin samaa mieltä
- Hieman samaa mieltä
- Hieman eri mieltä
- Täysin eri mieltä
- En osaa sanoa

Jatkan muuttamatta tuotantoa, n 85

■ Täysin samaa mieltä
■ Täysin eri mieltä

■ Hieman samaa mieltä
■ En osaa sanoa

■ Hieman eri mieltä

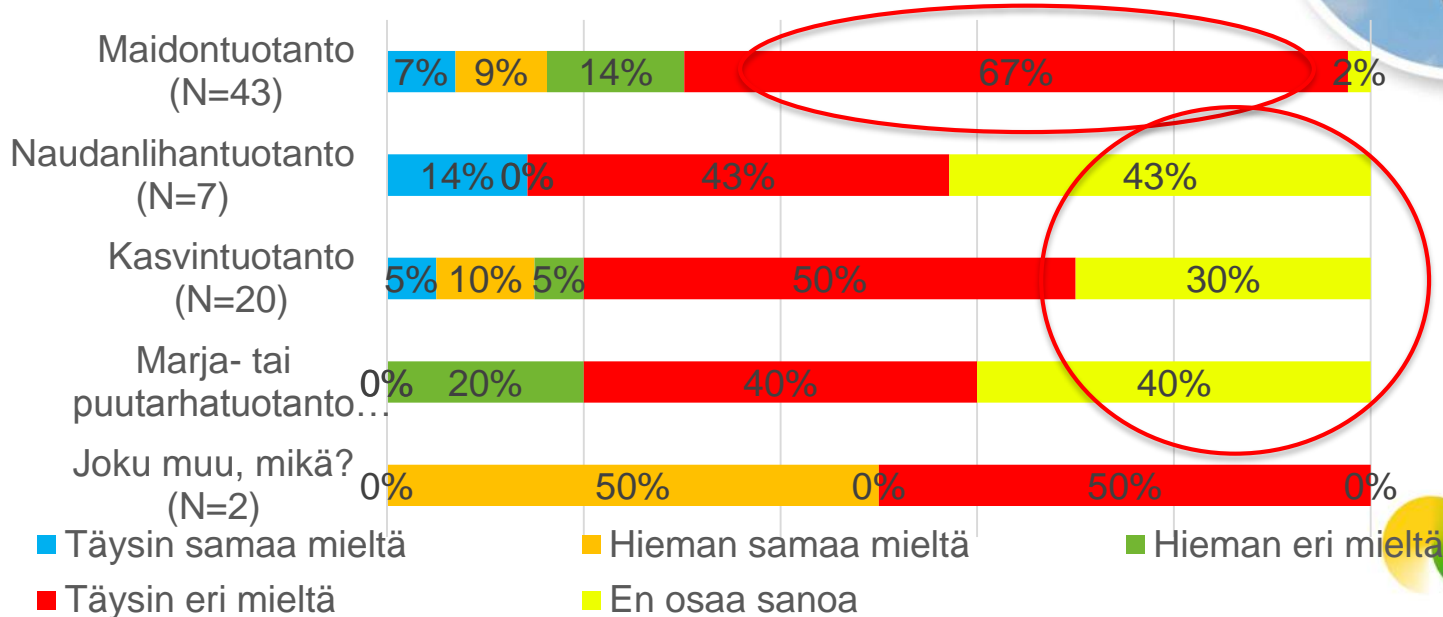

MTK

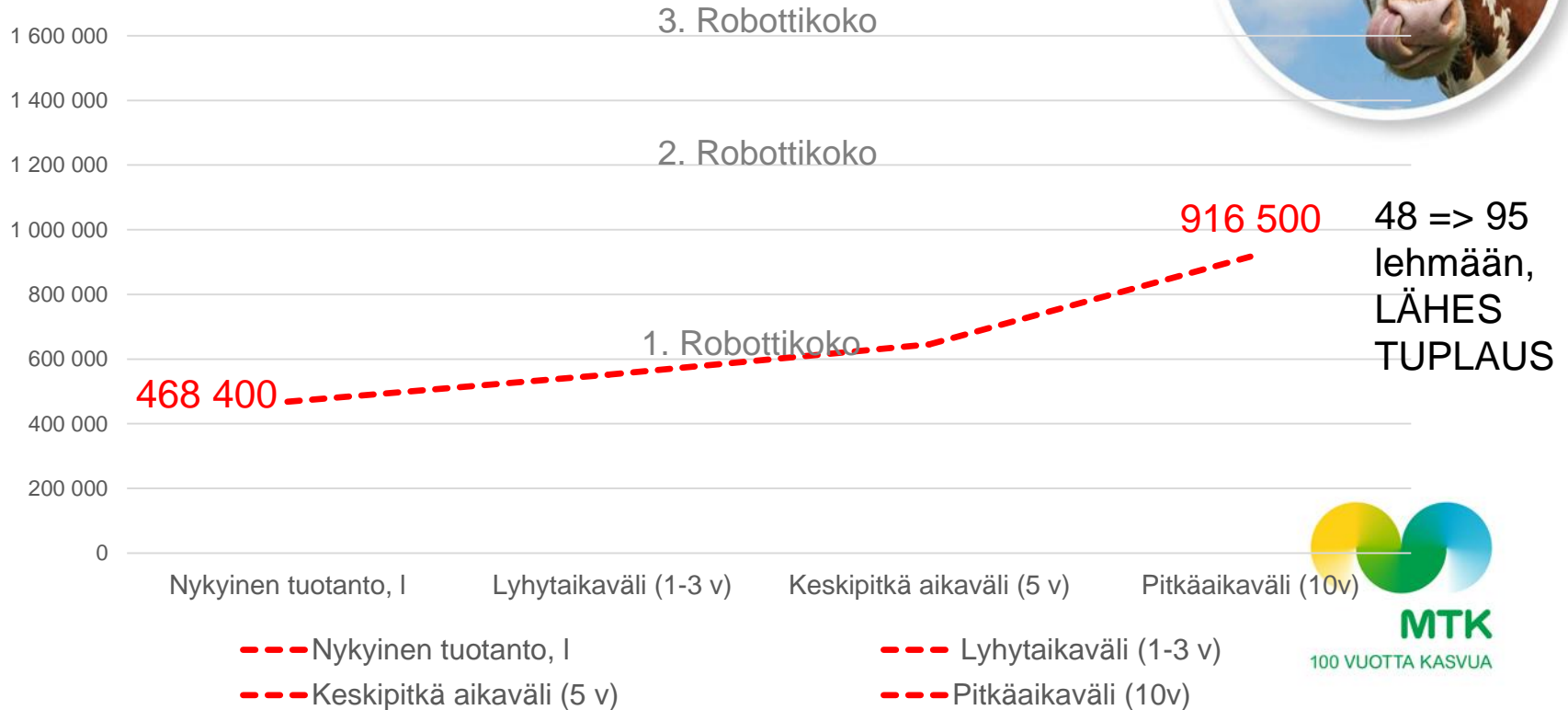
100 VUOTTA KASVUA

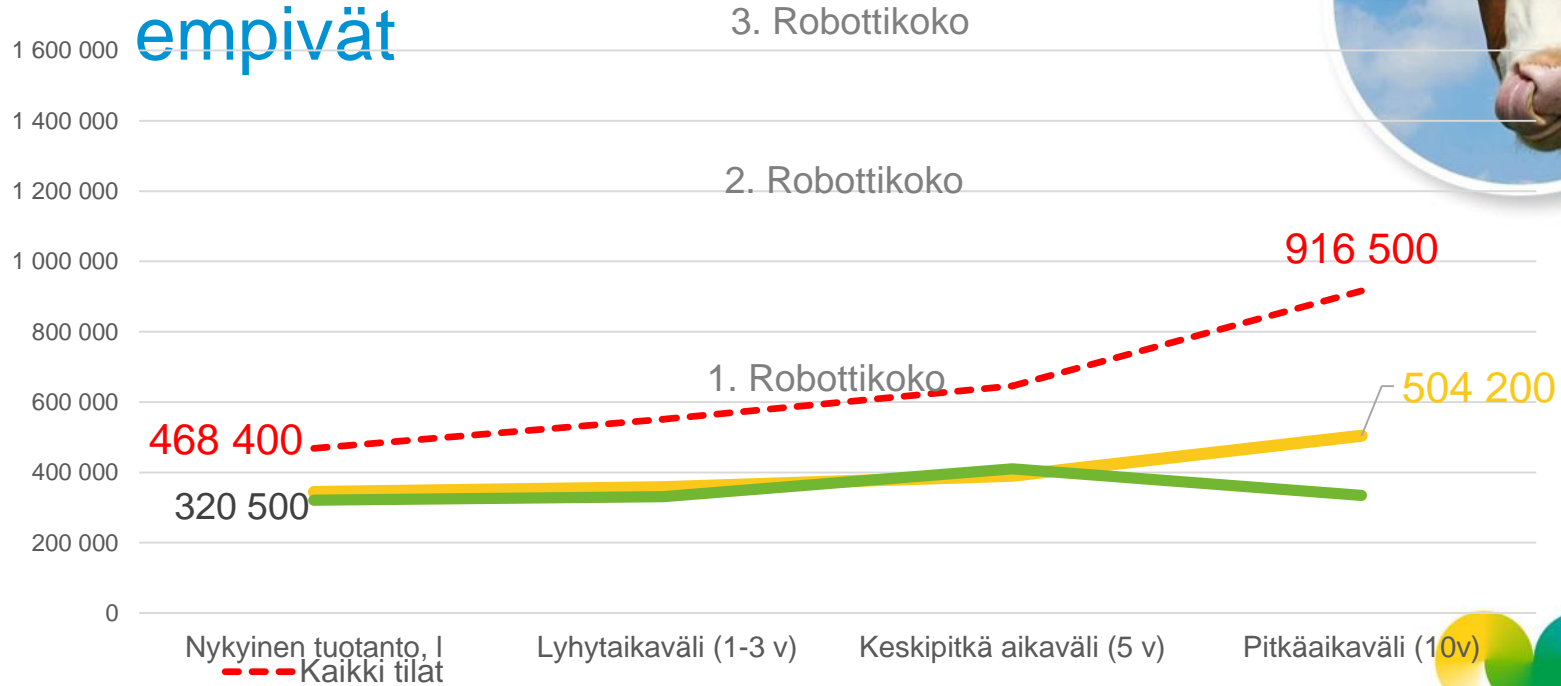
Supistan tuotantoa n. 77

Maidontuotannon kehittyminen, l/tila kaikki

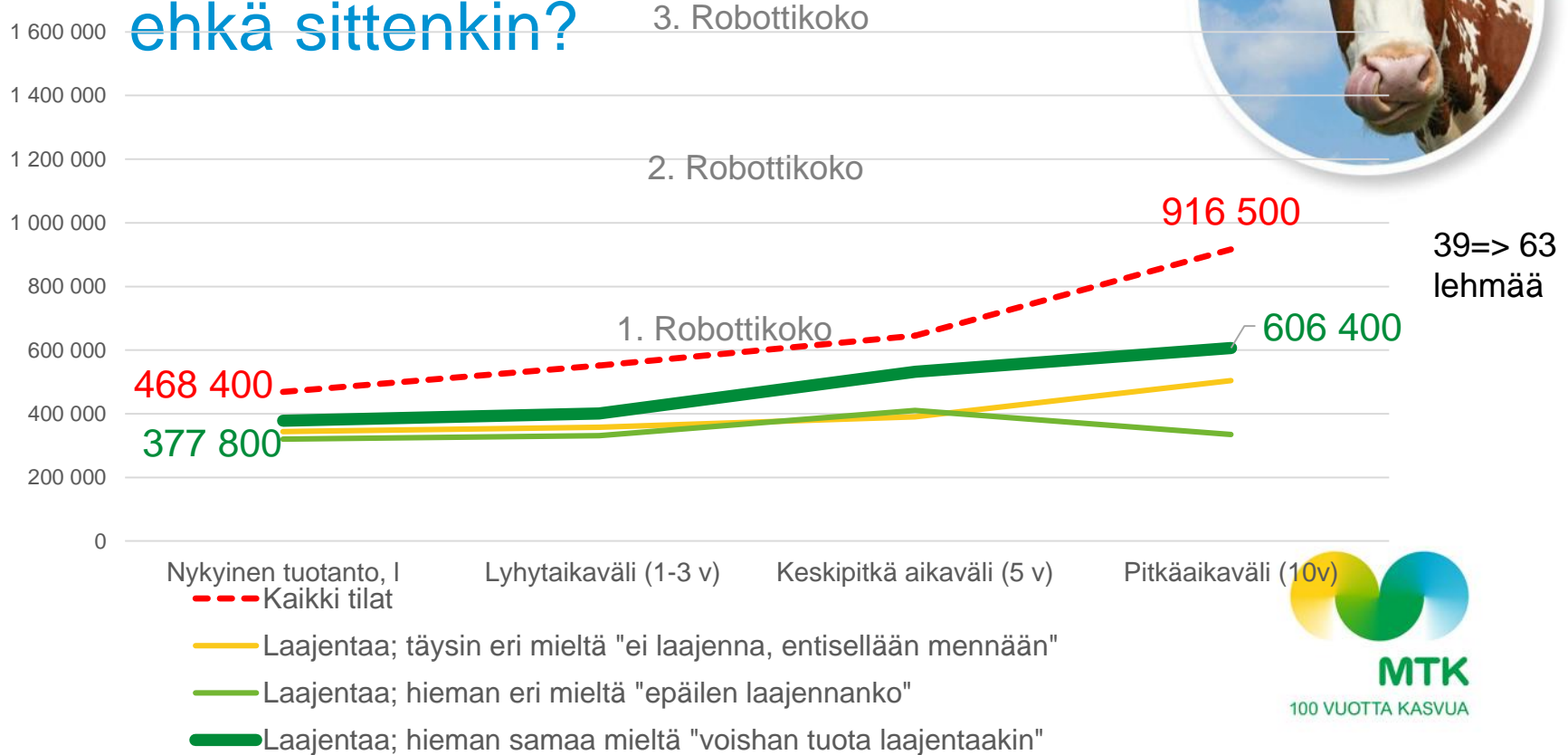

Maidontuotannon kehittyminen, l/tila, **empivät**

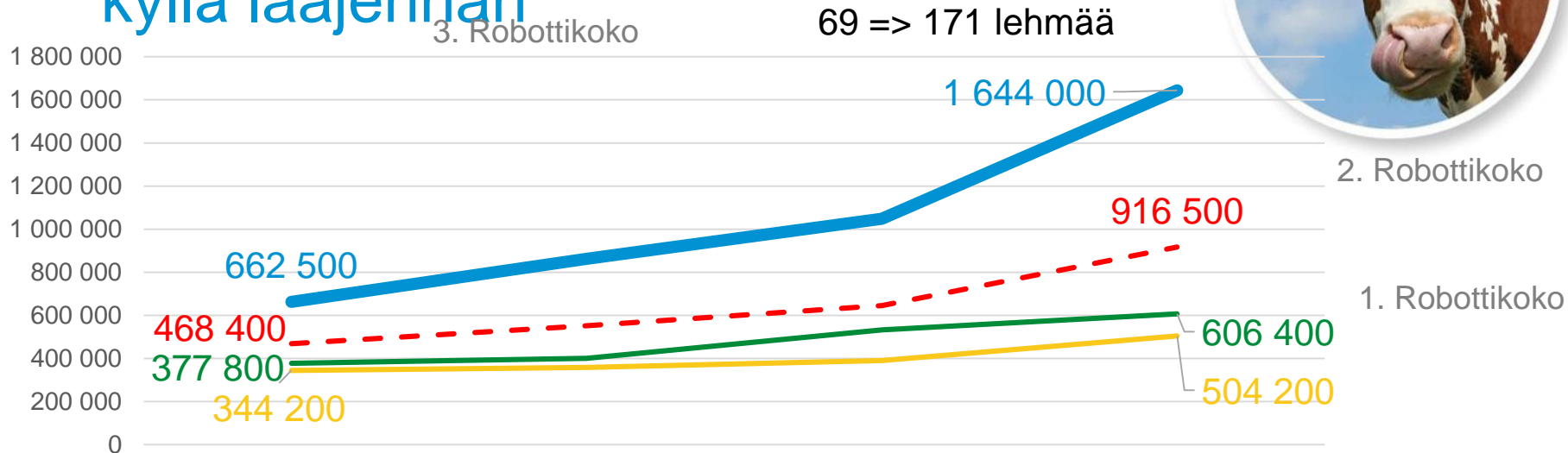

- Laajentaa; täysin eri mieltä "ei laajenna, entisellään mennään"
- Laajentaa; hieman eri mieltä "epäilen laajennanko"

Maidontuotannon kehittyminen, l/tila, ehkä sittenkin?

Maidontuotannon kehittyminen l/tila, kyllä laajennan

Nykyinen tuotanto, l Lyhytaikaväli (1-3 v) Keskipitkä aikaväli (5 v) Pitkäaikaväli (10v)

--- Kaikki tilat

— Laajentaa; täysin eri mieltä "ei laajenna, entisellään mennään"

— Laajentaa; hieman samaa mieltä "voishan tuota laajentaakin"

— Laajentaa; Täysin samaa mieltä "olen varma, että laajennan"

Maidontuotantotilat, kaikki jatkavat tilat - suunnitelmat tuotannon suhteen

Maidontuotanto, l	n	Min	Max	Keskiarvo	Lehmää 9600 l/lehmä
Nykyinen tuotanto, l	34	140 000	1,3 milj.	468 400	49
n. 1-3 v (lyhyt aikaväli), l	34	150 000	2,0 milj.	551 400	57
n. 5 v (keskipitkä aikaväli), l	34	0	2,1 milj.	645 600	67
yli 10 v (pitkä aikaväli), l	32	0	2,8 milj.	916 500	95

Maitotilat, varmasti laajentaa (Täysin samaa mieltä)

Varmasti laajentaa	n	Keskiarvo	Min	Max	Max lehmää	Ka, lehmää	Ha
Nykyinen tuotanto, I	12	662 500	300 000	1,3 milj.	135	69	109
n. 1-3 v (lyhyt aikaväli), I	12	863 333	360 000	2 milj.	210	90	126
n. 5 v (keskipitkä aikaväli), I	12	1,048 milj	500 000	2,1 milj.	220	109	155
yli 10 v (pitkä aikaväli), I	12	1,644 milj	700 000	2,8 milj.	290	171	243 (48-600 ha)

Mitä tekevät tulevaisuudessa

Tilan kehittäminen, maitotilat

Miten sinulla on tarkoitus kehittää tilaa?

- Kannattavalla ja kestäväällä pohjalla, vähitellen, tehokkuutta lisäämällä
- Eläinten olosuhteiden parantamista, keskituotoksen nostaminen, jalostaminen
- Työmäärän vähentäminen
- Tuotantorakennuksien uusimista ja rakentamista, nuorkarja muualle
- Peltojen kunnan ja sadon lisääminen, uudet kasvit
- Rahoitusongelma uuden navetan rakentamisessa
- Osa lopettaa

**Tarvitaan tietoa myös
perusasioihin!**

Tilan kehittäminen, naudatilat

Miten sinulla on tarkoitus kehittää tilaa?

- Peltoalan nosto ja tuottokyvyn nostaminen
- Eläinmäärän lisääminen, vasikat kasvatetaan itse (emojen)
- Lihakiloja pyritään saamaan enemmän
- Eläinten olosuhteiden parantamista
- Navetan koneiden parannusta
- Lisäansiot; esim. metsästä

Tilan kehittäminen, kasvitilat

Miten sinulla on tarkoitus kehittää tilaa?

- Peltolohkojen kasvukunnon ja muodon parantaminen, ojat
- Satotasojen nostaminen
- Erikoiskasvien, uusien kasvilajien kasvattaminen
- Lisätulot metsästä, urakoinnista
- Monipuolistamalla tilan toimintaa
- Konekannan ja rakennusten uudistaminen
- Tavoitteena yhden työpaikka tulevaisuudessa
- Lisäpellon hankinta

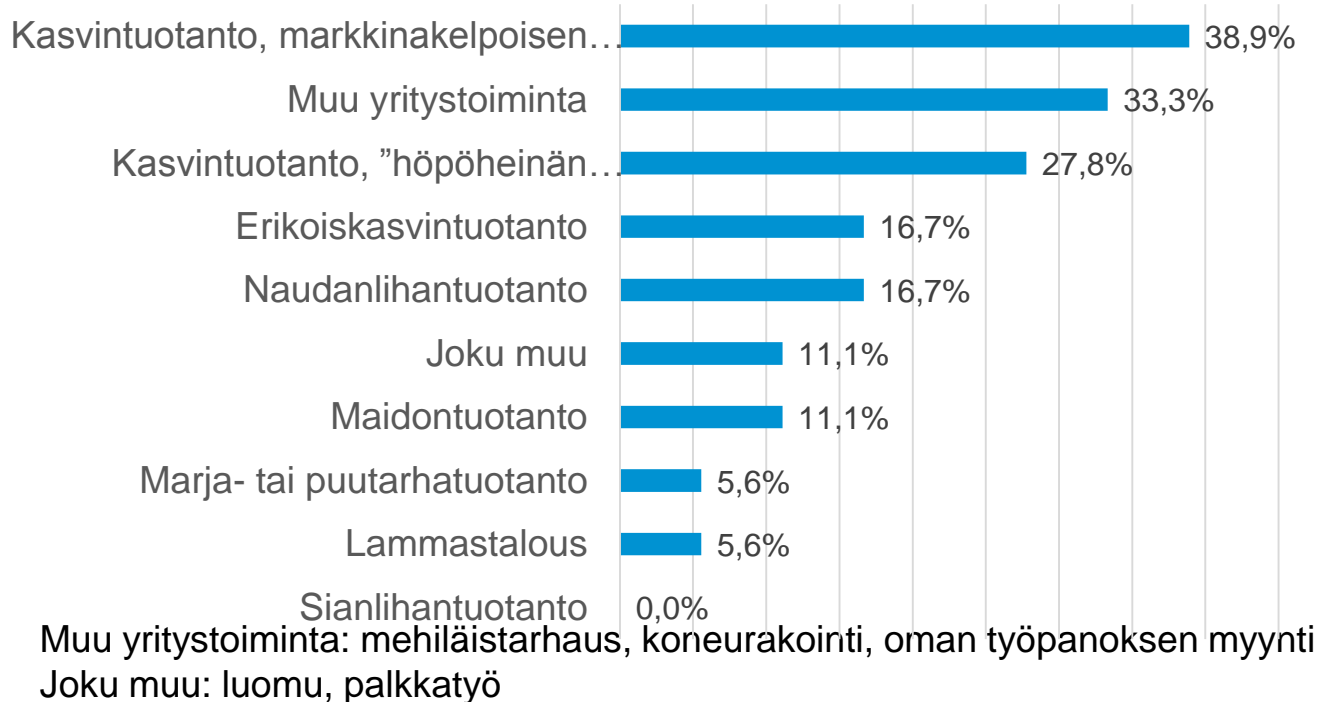
Tilan kehittäminen, marjatilat

Miten sinulla on tarkoitus kehittää tilaa?

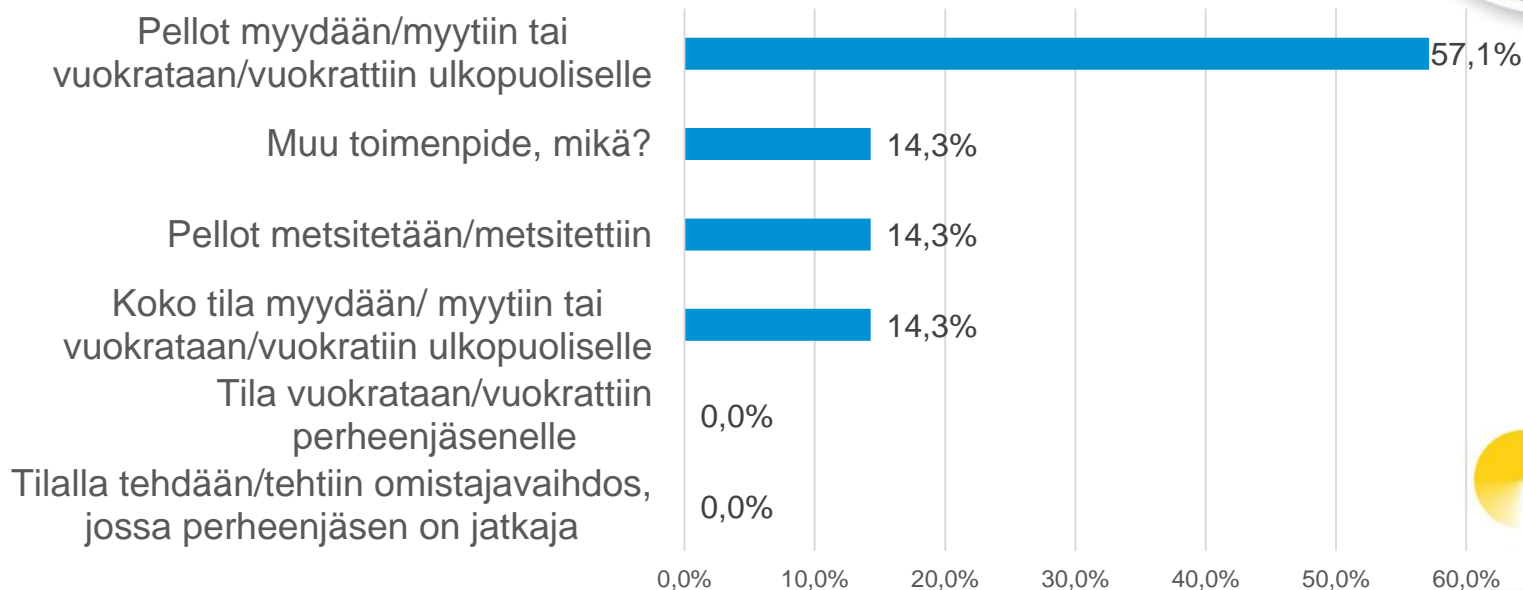
- Tilakoon pitäminen järkevänä => jaksaa työskennellä
- Kehitetään työmenetelmiä ja koneistetaan, tavoite vähentää käsityötä
- Viljelykierron monipuolistaminen
- Tunnelituotantoon siirtyminen
- Jatkojalostus
- Tuotantotilojen uusiminen

Tuotantosuunnan muutos, mihin? n 18

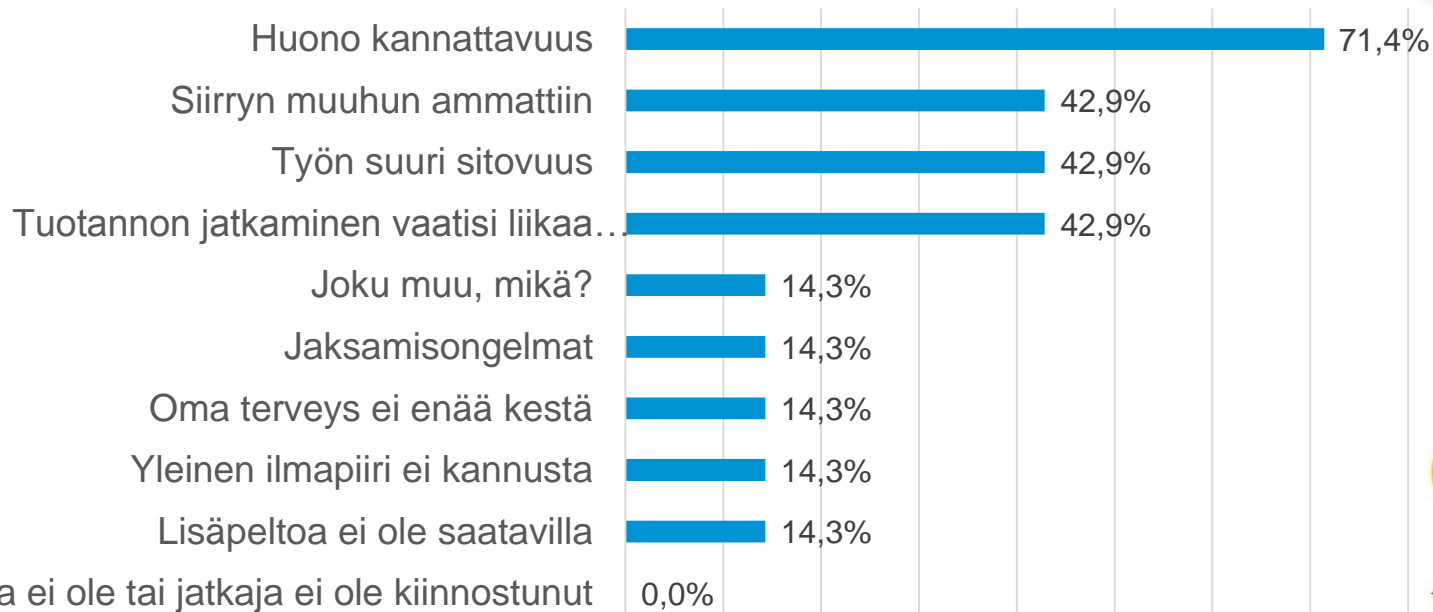
Mitä tilan tuotannolle tapahtuu tai tapahtui lopettaessa? n 7

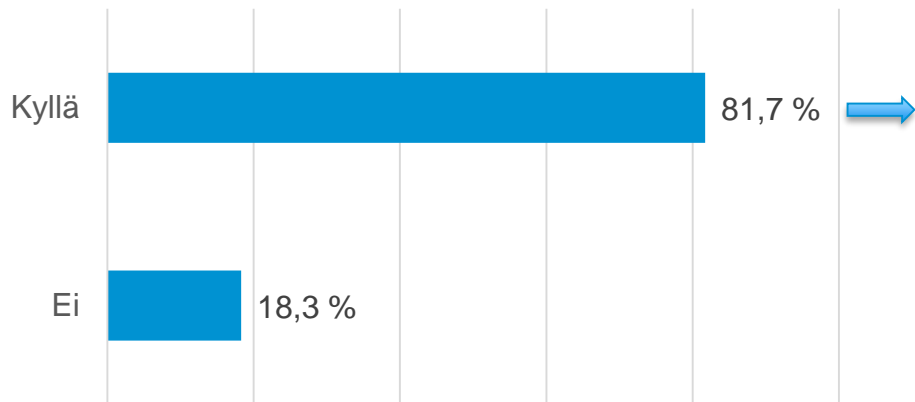

Mitkä syyt johtivat lopettamispäätökseen?

(Valitse enintään kolme tärkeitä) n 7

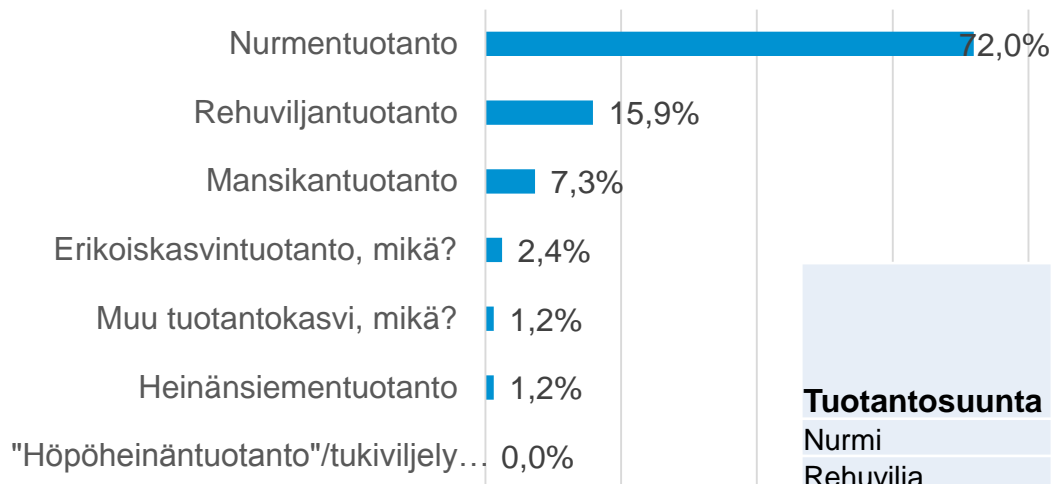
Oletko asettanut tilallesi tuotannollisia tavoitteita?

Tuotantosuunta, n 82	Kyllä, %
Maito, n 46	89
Nauta n. 6	50
Kasvi, n 19	68
Marja ja puutarha, n 7	86
Muut, n 4	100

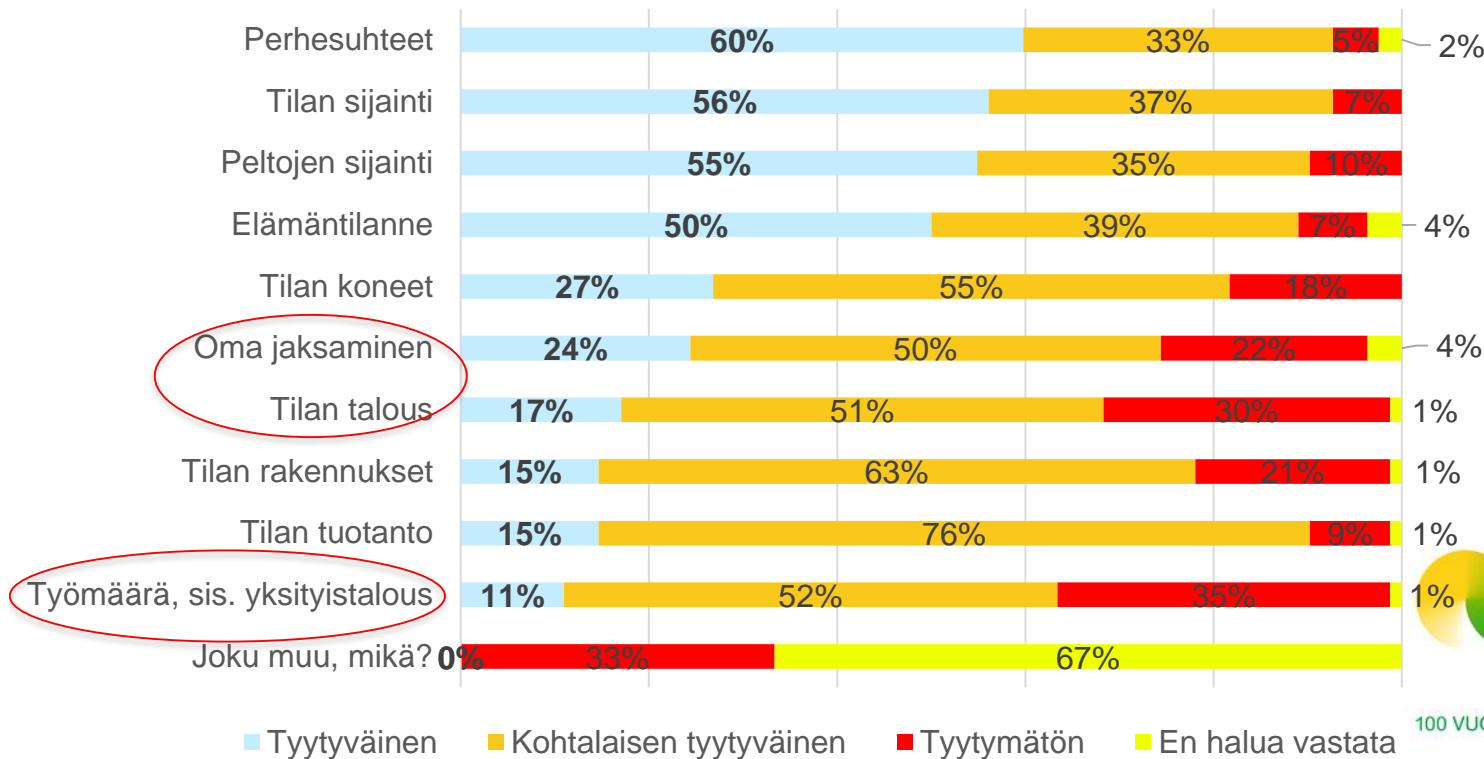

Tilan päätuotantokasvi, n 82

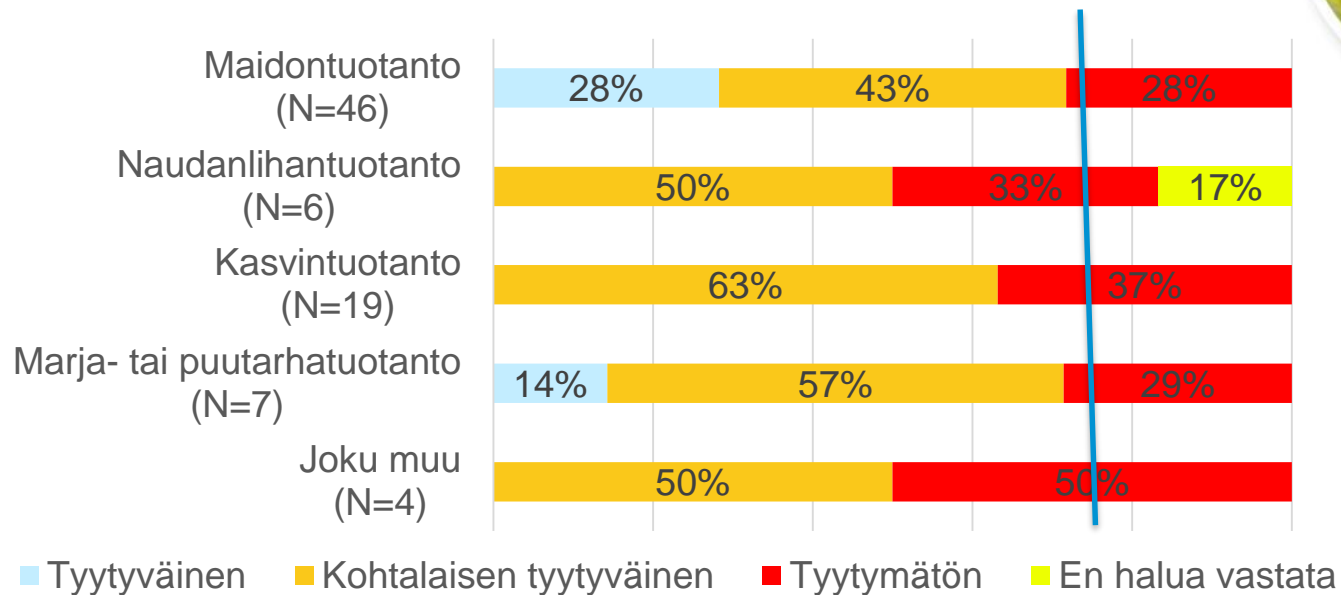
Tuotantosuunta	Maito, n 46, %	Nauta n. 6, %	Kasvi, n 19, %	Marja ja puutarha, n 7, %	Muut, 4, %
Nurmi	100	100	26		50
Rehuvilja	0	0	63		25
Heinäsiementuotanto			5		
Muu kasvi			5		
Mansikka				86	
Erikoiskasvintuotanto				14	25

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin tilan nykyisessä tilanteessa? n 82

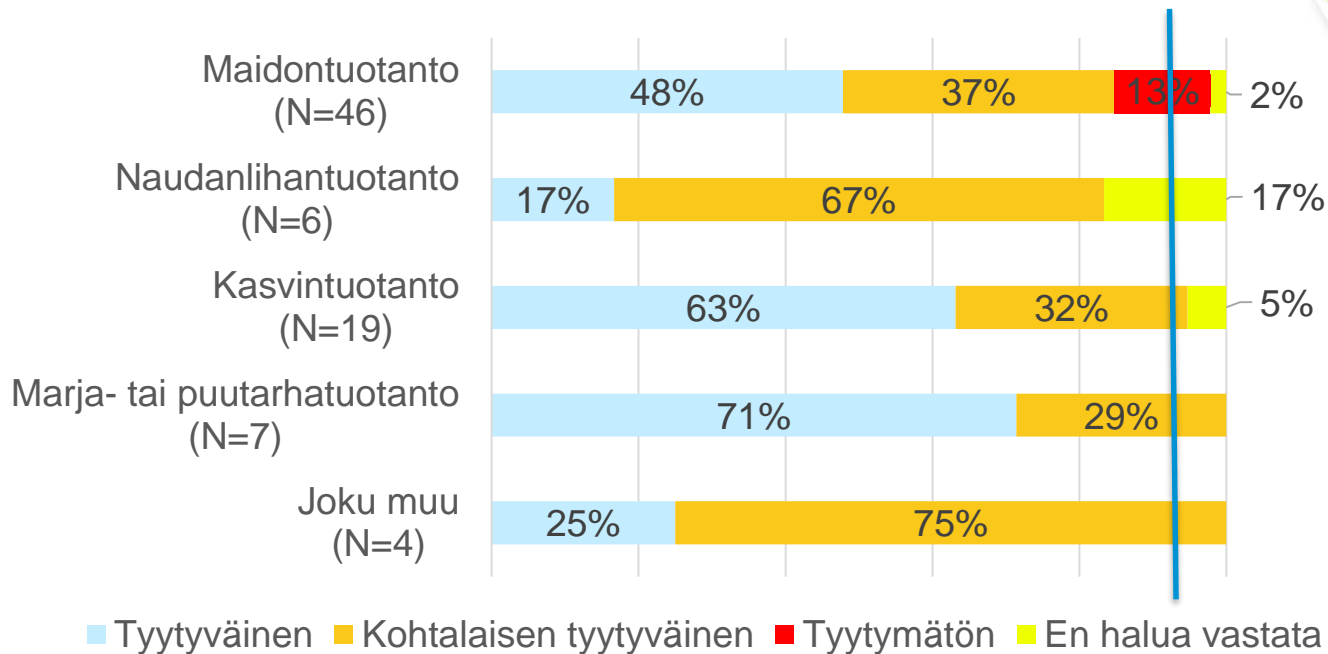

Tyytyväisyys tilan talouteen, n 82

Tyytyväinen-
koht. tyytyväinen:
Kaikki ka 68 %

Tyytyväisyys elämäntilanteeseen, n 82

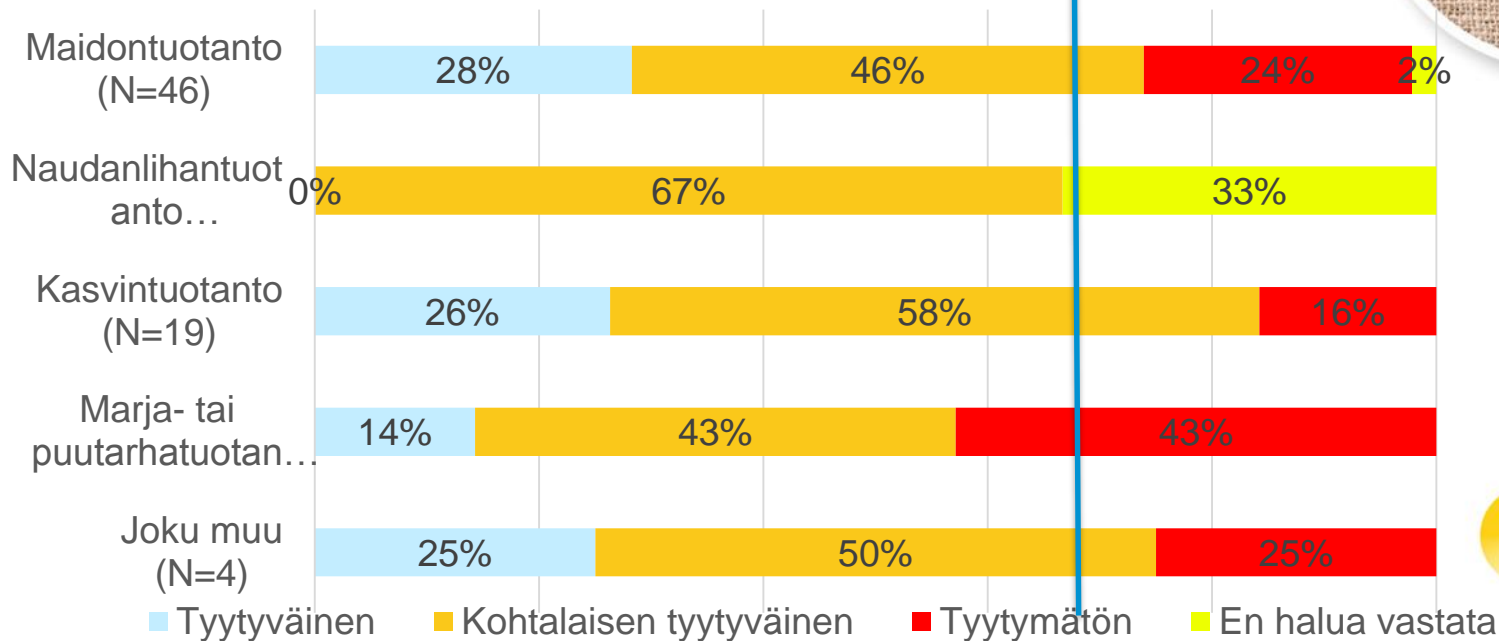

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Tyytyväisyys omaan jaksamiseen, ^{n 82}

Kerro omin sanoin jaksamisestasi

Töitä paljon

Perheen ja maatilán työn yhdistäminen haastavaa

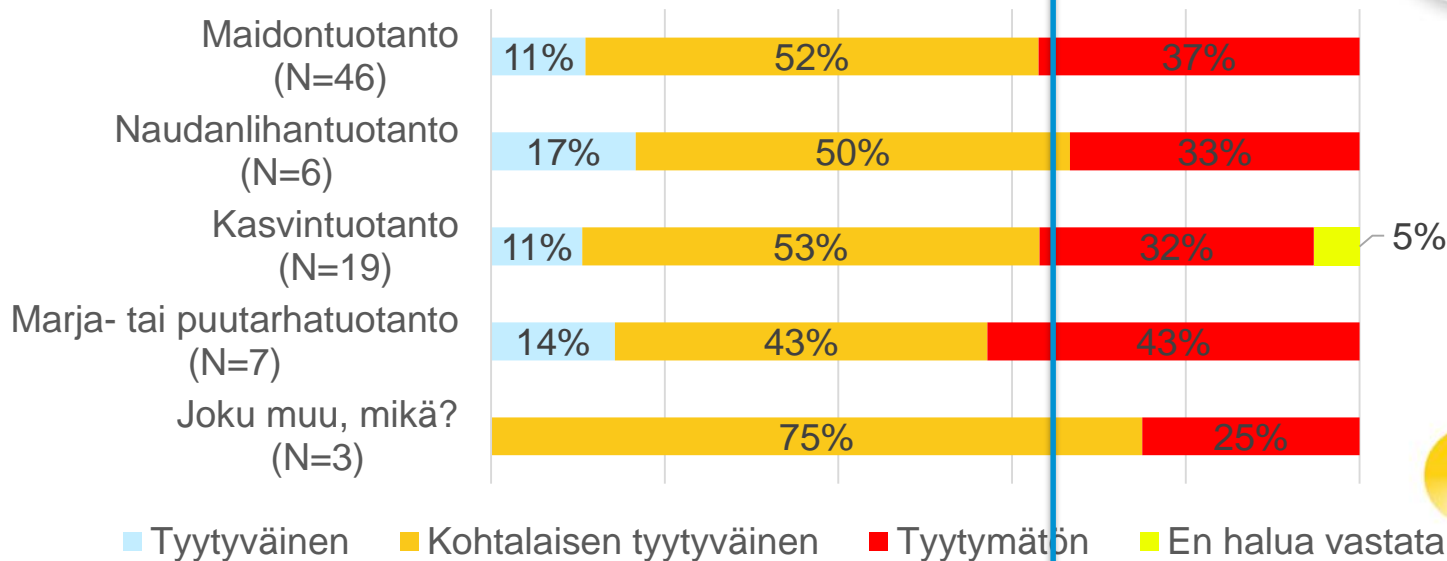
Elánto pitäisín saada tilalta, haasteellista

Asumisjärjestelyt vanhemman väen kanssa

Töiden organisointi, huomiota ja tiedostamista omaan jaksamiseen
=> jaksaa paremmin

”Elän unelmaani”

Tyytyväisyys työmäärään, sis. yksityistalous, n 76

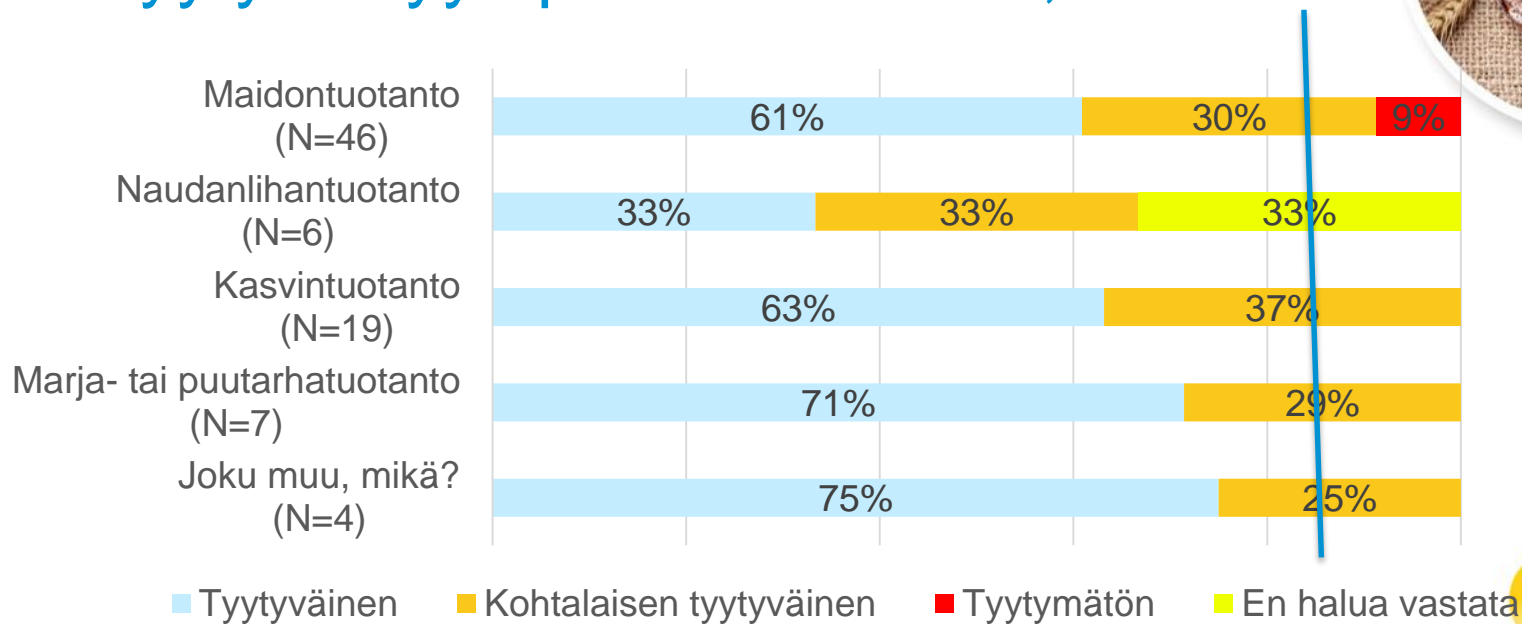

MTK

100 VUOTTA KASVUA

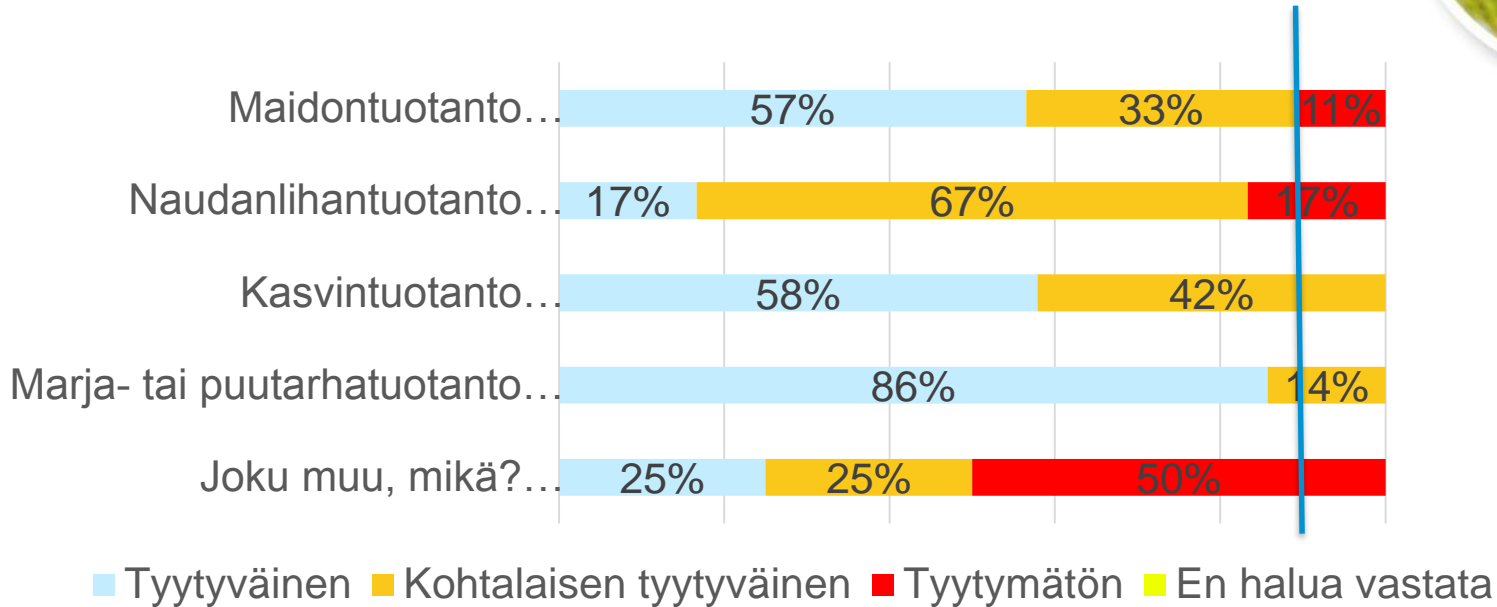
Tyytyväisyys perhesuhteisiin, n 82

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Tyytyväisyys peltojen sijaintiin, n 81

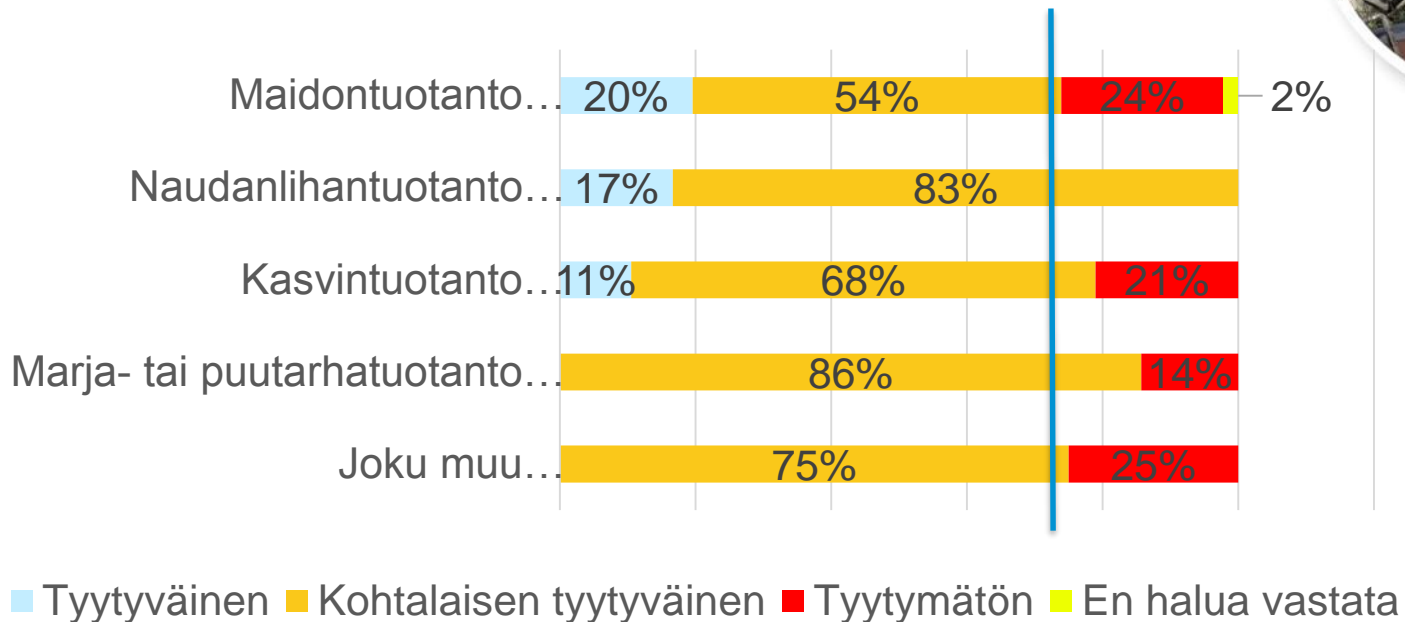

MTK

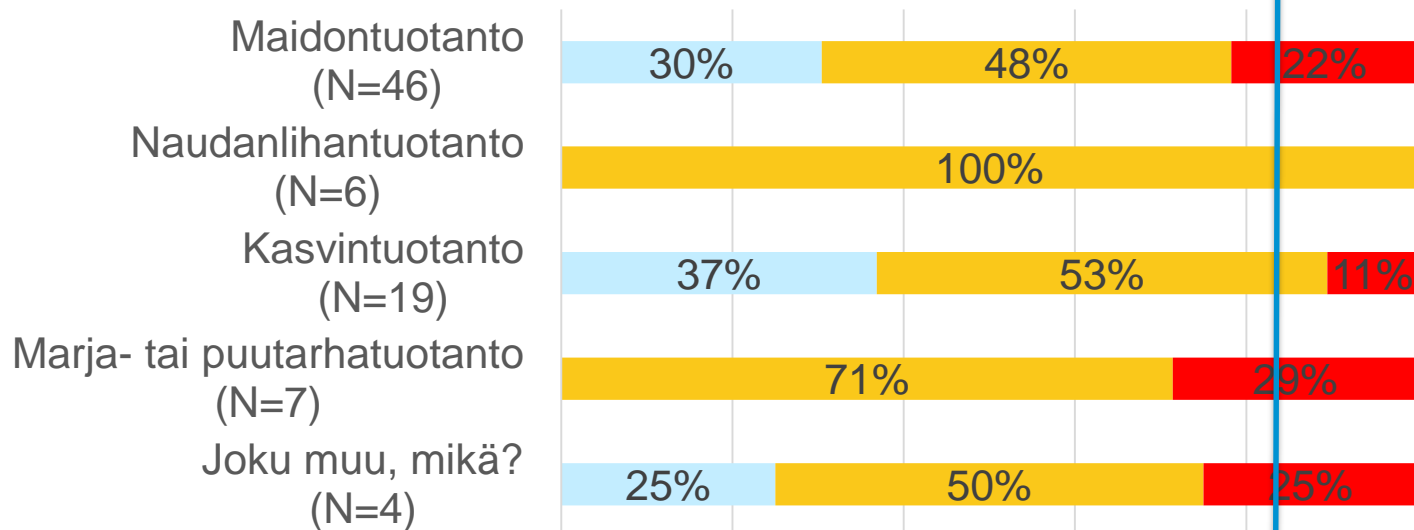
100 VUOTTA KASVUA

Tyytyväisyys tilan rakennuksiin, n 82

Tyytyväisyys koneisiin, n 82

■ Tyytyväinen ■ Kohtalaisen tyytyväinen ■ Tyytymätön ■ En halua vastata

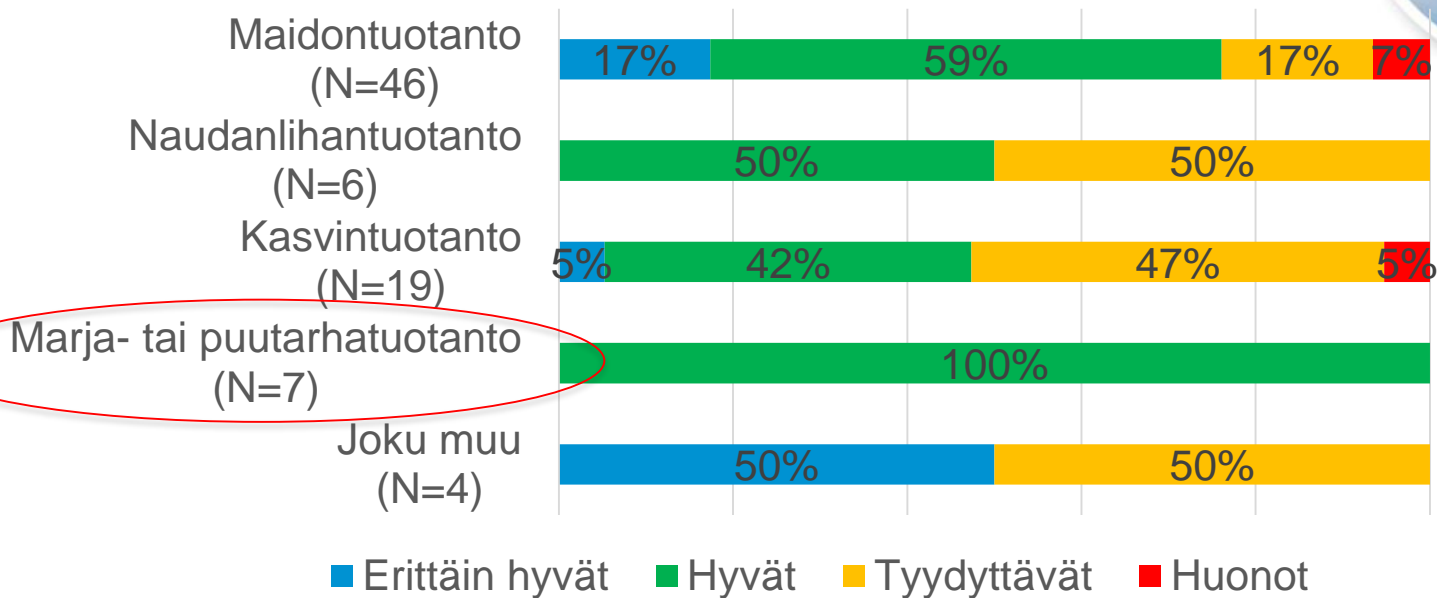

MTK

100 VUOTTA KASVUA

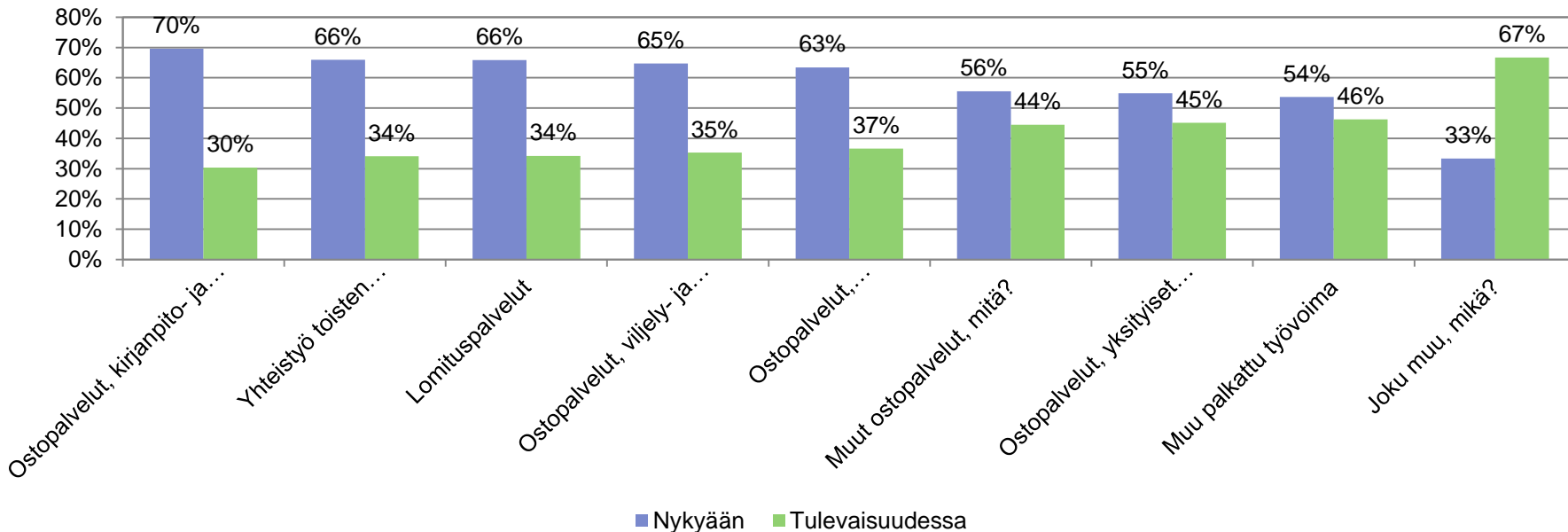

Tilan kehittämismahdollisuudet, n 82

Mitä ulkopuolisia palveluja tai työ- määrää helpottavia toimia tilallasi käytetään?

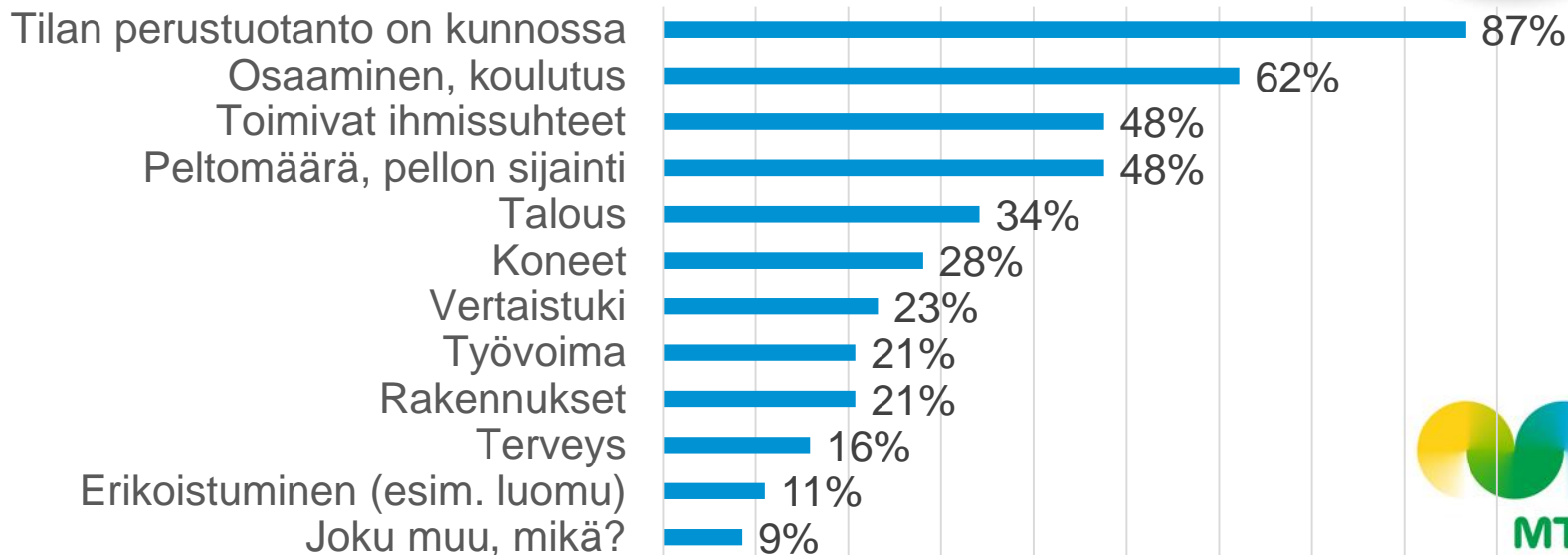
(Valitse sopivat vaihtoehdot nykyään/tulevaisuudessa, ei tarvitse vastata, jos et käytä mitään)

Tilan menestystekijät tulevaisuudessa, n 82

(Valitse enintään viisi (5) mielestäsi tärkeintä syytä)

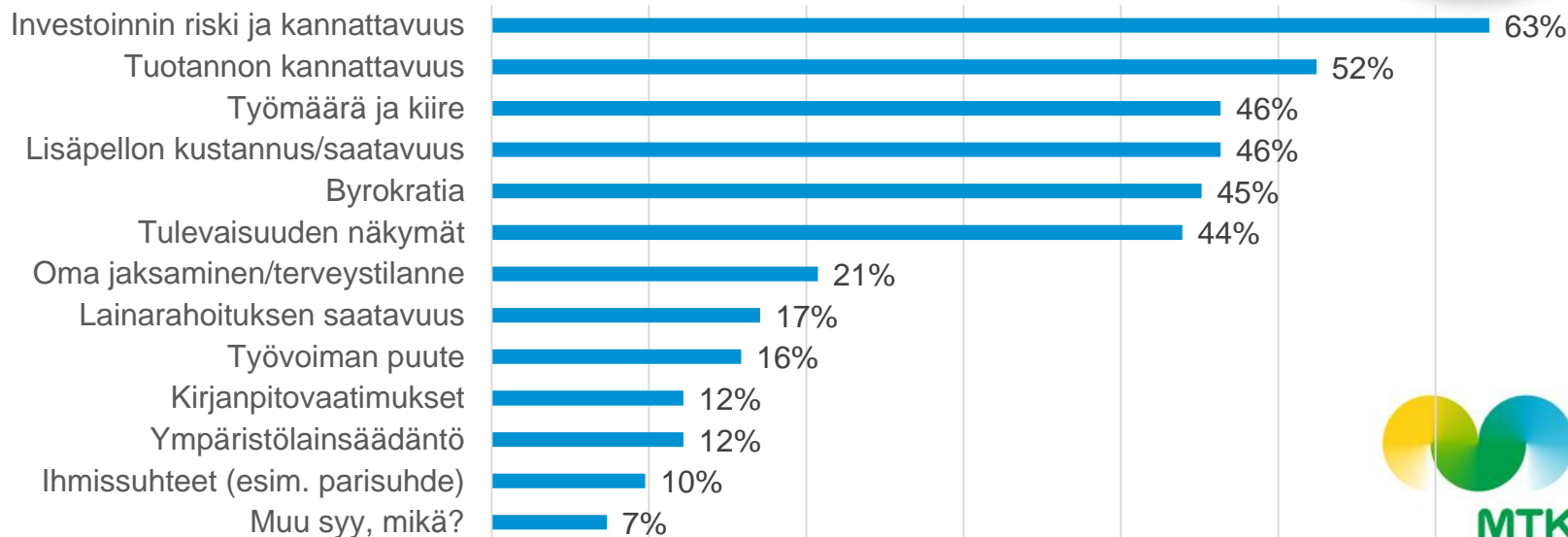
Tilasi menestystekijät tuotantosunnittain

	KAIKKI TILAT	MAITO (N=46)	NAUTA (N=6)	KASVI (N=19)	MARJA.. (N=7)	Joku muu, (N=4)
Menestystekijät						
Tilan perustuotanto on kunnossa	87%	89%	100%	79%	86%	100%
Osaaminen, koulutus	62%	65%	83%	37%	71%	100%
Peltomäärä, pellon sijainti	21%	61%	50%	32%	29%	0%
Toimivat ihmissuhteet	34%	46%	17%	58%	43%	100%
Talous	48%	46%	17%	11%	29%	67%
Koneet	48%	17%	67%	47%	14%	33%
Vertaistuki	21%	28%	17%	21%	14%	0%
Rakennukset	28%	22%	50%	11%	29%	0%
Työvoima	23%	24%	17%	16%	14%	33%
Terveys	16%	13%	33%	16%	14%	33%
Erikoistuminen (esim. luomu)	11%	2%	33%	16%	14%	67%
Joku muu	9%	4%	0%	11%	43%	0%

Tilasi kehitystä rajoittavia tekijöitä, n 82

(Valitse enintään viisi (5) mielestäsi tärkeintä syytä)

100 VUOTTA KASVUA

Kehitystä rajoittavat tekijät %, n 82

Kehitystä rajoittavat tekijät	KAIKKI (N 82)	MAITO (N=46)	NAUTA (N=6)	KASVI (N=19)	MARJA ... (N=7)	JOKU MUU (N=4)
Tuotannon kannattavuus	52%	41%	83%	79%	29%	67%
Investoinnin riski ja kannattavuus	63%	57%	100%	68%	71%	67%
Ympäristölainsäädäntö	12%	15%	33%	5%	0%	0%
Lisäpellon kustannus/saatavuus	46%	37%	100%	58%	29%	67%
Työvoiman puute	16%	22%	0%	0%	14%	67%
Oma jaksaminen/terveystilanne	21%	22%	17%	21%	29%	0%
Ihmissuhteet (esim. parisuhde)	10%	13%	0%	0%	14%	33%
Kirjanpitovaatimukset	12%	17%	0%	5%	14%	0%
Työmäärä ja kiire	46%	48%	67%	32%	43%	100%
Lainarahoituksen saatavuus	17%	26%	33%	0%	0%	0%
Tulevaisuuden näkymät	44%	43%	0%	68%	29%	33%
Byrokratia	45%	50%	50%	42%	43%	0%
Muu syy	7%	4%	0%	0%	57%	0%

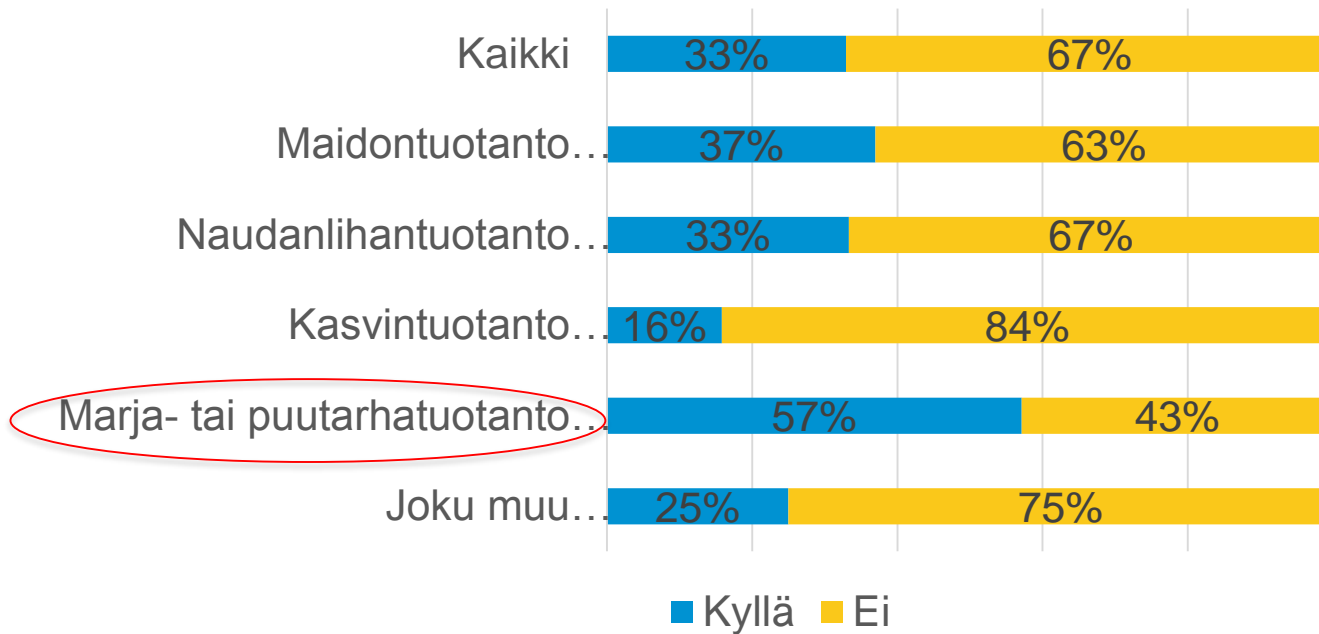
Mitä ratkaisuja olet miettinyt rajoittaviin tekijöihin?

MAITO	NAUTA	KASVI	MARJA	MUUT
Yhteistyö !!! (pelto, navetta)	Tuottajahinnan korotus	Hinnan korotus	Toimintatapojen kehittäminen	Maltillinen laajentaminen
Pellon hankinta/hinta	Peltoa vaikea saada	Kannattavuus paremmaksi	Erikoistuminen	Peltoa vaikea saada
Neuvontapalvelut/ mietiskely porukassa	Ei ole miettinyt	Neuvonta	Uudet viljelymenetelmät	Oma sisu!
Tuotannon tehostus		Halpakork. rahoitusta	Ostopalveluiden käyttäminen	
Oma elämäntilanne saatava kuntoon			Koulutus	

Rajoittavat tekijät olivat siis: Tuotannon kannattavuus, investoinnin riski, lisäpelto, työmäärä ...

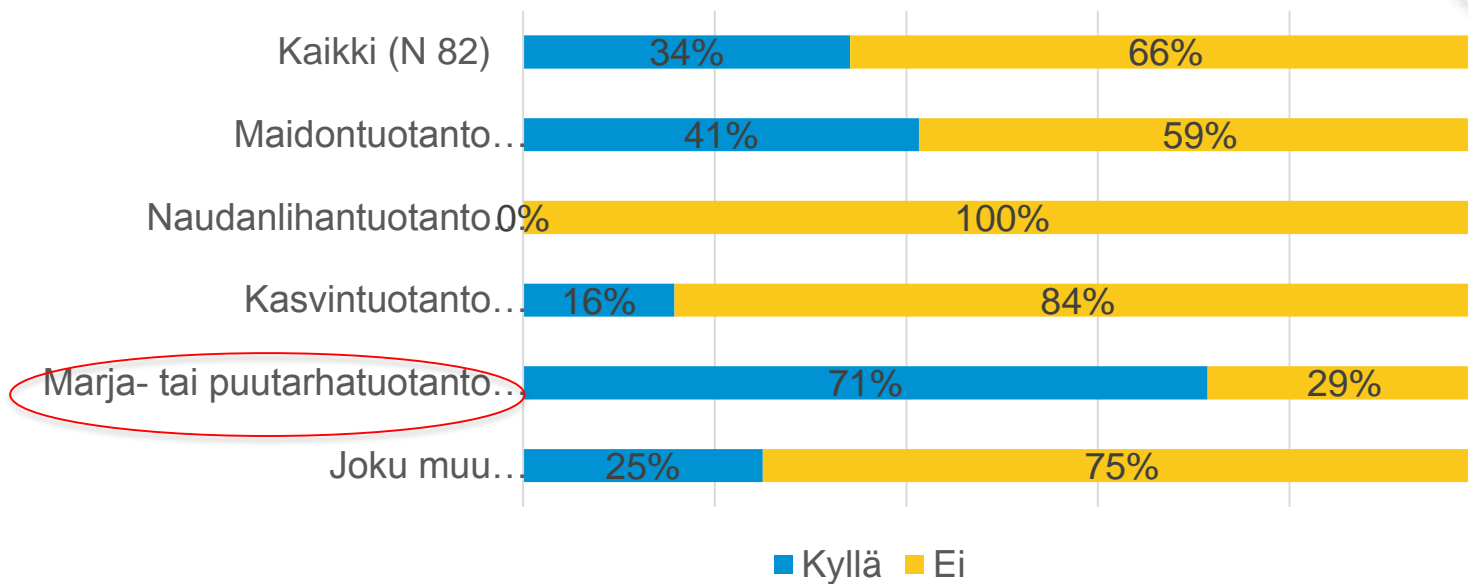
Mentorin tarve aloittaessa, n 82

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Toimiminen mentorina, n 82

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Kiitos vastaajille ja haastatelluille
arvokkaasta tiedosta